

Amtsrådsforeningen. Forhandlingerne med KL om de nærmere vilkår for overtagelse, herunder kompensation, er endnu ikke afsluttet.

1.3. Opbygning af det kommunale tilskuds- og udligningssystem

Det kommunale tilskuds- og udligningssystem er for amtskommunerne beregningsmæssigt opbygget af:

- Et generelt statstilskud
- En udligning af forskelle i skattegrundlag mellem amtskommunerne
- En udligning af forskelle i udgiftsbehov mellem amtskommunerne

Statstilskuddet fordeles i forhold til amtskommunernes skattegrundlag, og har dermed samme »skattevirkning« i alle amtskommuner. Statstilskuddet har således ingen udligningsmæssig virkning, men indgår alene som del i amtskommunernes finansiering. Tilskud og udligning udbetales samlet til amtskommunerne, og er ikke »øremærket« til bestemte områder.

- Udligningen af udgiftsbehov

Ved udligningen af forskellene i amtskommunernes udgiftsbehov foretages der en udligning af de beregnede forskelle i amtskommunernes udgiftsbehov - dvs. de forskelle der kan henføres til alderssammensætning og social struktur mm.

Det er således ikke amtskommunernes faktiske udgifter som udlignes, men derimod de forskelle der skyldes »objektive« forhold. Udgiftsbehovet opgøres på grundlag af en række objektive kriterier, som antages at afspejle de forhold, der bestemmer størrelsen af de amtskommunale udgifter. Efter den beregningsmetode, som har været anvendt fra og med 1996, opdeles opgørelsen af amtskommunernes udgiftsbehov i det aldersbestemte udgiftsbehov og et socialt betinget udgiftsbehov.

Det aldersbestemte udgiftsbehov opgøres ud fra 80 pct. af de amtskommunale udgifter, mens de resterende 20 pct. henregnes til det socialt betingede udgiftsbehov.

Det aldersbestemte udgiftsbehov bliver beregnet som antallet af indbyggere i amtskommunen i de forskellige alderstrin ganget med de gennemsnitlige amtskommunale udgifter for de enkelte alderstrin.

Det socialt betingede udgiftsbehov opgøres ud fra et »socialt indeks« for den enkelte amtskommune. Dette »sociale indeks« bliver beregnet på baggrund

af nogle »sociale kriterier«, hvor der for amtskommunerne pt. indgår to kriterier - henholdsvis antal børn af enlige forsørgere og antal enlige ældre over 65 år. De sociale kriterier er ikke i samme grad som de aldersmæssige kriterier knyttet til de enkelte udgiftsområder. Formålet er derimod at tage hensyn til de mere overordnede forhold vedrørende den sociale belastning i amtskommunerne.

1.4. Udligning af udgiftsbehov vedrørende det tekniske område

I den amtskommunale udligning af udgiftsbehov har der siden 1996 ikke været noget særskilt kriterium for de amtskommunale vejudgifter og øvrige tekniske områder.

Før 1996 har der i opgørelsen indgået et særskilt vejkraterium (vejlængde) og tidligere har amtskommunernes areal indgået i beregningen.

Baggrunden for afskaffelsen af vejkrateriet i 1995 var, at det daværende vejkraterium (vejlængde i 1982) kun i ringe grad afspejlede de faktiske variationer i amtskommunernes vejudgifter.

I forbindelse med vejaftalen, hvor amtskommunerne får tilført et større finansieringsansvar på området, har det været overvejet, om der kunne opstilles et bredere kriterium, som tager hensyn til de amtskommunale udgiftsbehov vedrørende det tekniske område. Udover vejudgifter har det været overvejet, om der kunne opstilles et udgiftsbehovskriterium for udgiftsområder såsom skove og naturområder, planlægning, vandløbsvæsen mm.

Der er på denne baggrund opstillet et nyt samlet kriterium for amtskommunernes udgifter til det tekniske område. Det foreslåede kriterium opgøres som summen af følgende beregnede udgifter:

- a) Sporlængde for vejene i amtskommunen x de gennemsnitlige udgifter pr. sporlængde i hele landet
- b) Amtskommunens areal x de gennemsnitlige øvrige tekniske udgifter pr. areal i hele landet

Dette kriterium foreslås indført med en vægt på 4 procent af de sociale og strukturelle kriterier. Vægten er bl.a. fastsat under hensyntagen til udgiftsområdets andel af de samlede amtskommunale udgifter og en vurdering af de byrdefordelmæssige forskydninger ved vejaftalen.

Samtidig foreslås en forhøjelse af vægten for de sociale og strukturelle udgiftsbehov til 22,5 pct., således at de foreslåede vægte i alt udgør: